

Sinds 1988 verzorgt GMA opdrachten voor overheden en particulieren. Deze opdrachten betrekking op monumentenzorg in de ruimste zin van het woord.

Naast vaste medewerkers werkt ons bureau met een groot aantal externe medewerkers op regelmatige basis, zodat de voortgang van de uit te voeren werkzaamheden gegarandeerd is.

Dat er bestaansrecht is voor onze diensten, blijkt onder meer uit het feit dat in ca. 20% van alle Nederlandse monumentengemeenten één of meerdere projecten door ons zijn uitgevoerd.

Bijgevoegd treft u de teksten van onze website aan. Voor een verkort overzicht van referentiewerken verwijzen wij u naar hoofdstuk 8.

Voorbeeld werkzaamheden:

- Inventarisatie en beschrijving ten behoeve van monumentenlijsten (incl. plaatsing procedure)
- Bouwtechnische rapportages
- Bouwhistorische verkenningen
- Opstelling Erfgoednota, w.o. monumentenverordening, subsidieverordening
- Rapportage cultuurhistorische waardenstelling
- Beeld Kwaliteit Rapportages (BKR)
- Opstellen – actualiseren Welstandnota
- Begeleiding (ambtelijk) van restauratieprojecten
- Tijdelijke ambtelijke ondersteuning/vervanging t.a.v. procedures
- Onafhankelijke deskundigen rapportages t.a.v. monumenten
- Meerjaren onderhoudsplanning conform de BRIM
- Etc. etc.

Bovengenoemde opsomming is uiteraard slechts indicatief. Het is daarom goed mogelijk dat een eventuele vraagstelling van uw kant niet expliciet wordt genoemd.

GMA vormt onderdeel van *Architectenbureau Ir. A. de Gooijer (BNA)*. Sinds 1989 zijn wij ingeschreven in het Architectenregister en lid van de Bond Nederlandse Architecten. Uitsluitend op basis van een duidelijke gespecificeerde en goedgekeurde offerte, worden werkzaamheden t.b.v. overheden uitgevoerd.

Wij stellen het op prijs indien u contact met ons opneemt voor een vrijblijvend oriënterend gesprek.

Met vriendelijke groet,

Ir. A. de Gooijer
(GMA Advies)

Inhoud

1	WELKOM	3
2	BELEID	3
2.1	ERFGOEDNOTA.....	3
2.2	STRUCTUURVISIE	4
2.3	GEBIEDSANALYSE.....	4
2.4	WELSTANDSNOTA.....	4
3	ONDERZOEK	4
3.1	BOUWHISTORISCH ONDERZOEK	4
3.2	HERBESTEMMEN	5
3.3	HAALBAARHEIDSSSTUDIE	5
3.4	AANKOOPKEURING	5
4	INVENTARISATIE	5
4.1	ERFGOED INVENTARISATIE	6
4.2	QUICKSCAN	6
4.3	BOUWTECHNISCHE INVENTARISATIE	6
4.4	REDENGEVENDE BESCHRIJVING.....	6
4.5	ACTUALISATIE MONUMENTENLIJST	6
5	ADVIES	7
5.1	ONDERSTEUNING GEMEENTELIJKE DIENST	7
5.2	ERFGOEDCOMMISSIE	7
5.3	ROODGROEN ADVIES	7
5.4	TUINHISTORISCH ONDERZOEK.....	7
5.5	SECOND OPINION	8
6	RESTAURATIE EN ONDERHOUD	8
6.1	ONDERHOUDSPLANNING.....	8
6.2	BOUWBEGELEIDING	8
7	SUBSIDIE	8
7.1	BRIM.....	8
7.2	HERBESTEMMING SUBSIDIE.....	9
7.3	BEPALING SUBSIDIABELE KOSTEN.....	9
7.4	PRINS BERNARD CULTUURFONDS.....	9
8	REFERENTIE	10

1 WELKOM

GMA Advies is een onafhankelijk Adviesbureau, dat zich sinds 1989 richt op de instandhouding van cultuurhistorisch erfgoed. Op deze website informeren wij u graag over onze diensten, welke variëren van beleid tot en met uitvoering van restauratiewerken.

Cultuurhistorie definiëren wij als: een totaal van verhalen uit de geschiedenis, gebouwde monumenten, musea, archieven, landschappen en archeologie. Onderscheiden worden: roerend- en onroerend erfgoed. Het onroerend erfgoed is onder te verdelen in archeologie, historische bouwkunst, historisch groen en het historisch cultuurlandschap. Vanuit deze verdeling beschouwen wij ons werk op het gebied van onroerend erfgoed.

Per hoofdstuk kunt u zich informeren over de onderwerpen van uw interesse. Uiteraard zal dit nooit volledig zijn, maar deze website is dan ook slechts bedoeld als eerste kennismaking met ons bureau.

Wij zijn werkzaam in heel Nederland. Onze opdrachtgevers zijn uiterst divers: Rijks- provinciale - en gemeentelijke overheden, Stichtingen en verenigingen, Kerkbesturen, Architectenbureaus, Vastgoedbeheerders en Particulieren. Graag zijn wij bereid in een persoonlijk gesprek een vraagstelling van uw kant oplossingsgericht te bespreken.

Aan het einde van dit document vindt u een overzicht van door ons uitgevoerde werkzaamheden.

2 BELEID

De historische bebouwing, archeologie en het stedelijke landschap, bepalen in belangrijke mate de kwaliteit van de historisch gegroeide ruimtelijke structuren.

Binnen de erfgoedzorg treedt een verschuiving op van de objectgerichte naar gebiedsgerichte monumentenzorg. Moderne erfgoedzorg wordt daarbij gekoppeld aan andere ruimtelijke ontwikkelingen, bijvoorbeeld op het gebied van hergebruik, economie, toerisme, veiligheid en duurzaamheid.

Een integrale benadering van erfgoedzorg op beleidsniveau is daarom een vereiste. Over dit onderwerp wordt momenteel op meerdere bestuurslagen actief nieuw beleid ontwikkeld.

Om cultuurhistorie in de ruimtelijke ordening te borgen, wordt in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) bepaald dat gemeenten bij het vaststellen van bestemmingsplannen rekening moeten houden met cultuurhistorische waarden, onder- en boven de grond. Gemeenten moeten een analyse maken van de cultuurhistorie in een bestemmingsplangebied en daar conclusies aan verbinden, welke in het bestemmingsplan verankerd worden. (zie: Structuurvisie)

2.1 Erfgoednota

In een erfgoednota wordt beschreven, op welke wijze een overheid de komende jaren vorm gaat geven aan haar zorg voor de cultuurhistorie.

Een erfgoednota omvat het voorgenomen beleid van zowel de bovengrondse als de ondergrondse cultuurhistorische bescherming (monumentenzorg en archeologie) en de inpassing van de erfgoedzorg in het totale beleid. De nota is gericht op het verwerven van inzicht in de omgang met erfgoed, de vertaling van de zorg voor de cultuurhistorie in een concrete visie en het vergroten van maatschappelijk, politiek en economisch draagvlak.

Voorstel inhoudelijke zwaartepunten van een erfgoednota

- Het inzichtelijk maken van cultuurhistorische waarden (boven- en ondergronds)
- Het vergroten van het cultuurhistorisch besef en het draagvlak voor de bevolking
- Integratie van de cultuurhistorie in de ruimtelijke ordening
- Afstemming met bestaand (wettelijk) provinciaal- en rijksbeleid
- Duurzame instandhouding cultuurhistorische waarden, inhoudelijke beleidsontwikkeling van monumentenzorg (beheer, onderhoud, subsidies, regelgeving)

In overleg worden gewenste beleidsuitgangspunten door GMA uitgewerkt tot het gewenste detail niveau.

2.2 Structuurvisie

Cultureel erfgoed in de ruimtelijke ordening

Door de wijziging van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) zijn gemeenten verplicht om ook cultuurhistorische waarden in de ruimtelijke ordening op te nemen bij de vaststelling van bestemmingsplannen. Deze wijze van borging in het Bro bestaat nu dus voor zowel de archeologie als voor bovengronds erfgoed.

In bestemmingsplannen kunnen regelingen worden opgenomen voor zowel objecten als gebiedseenheden. Het kan hierbij gaan om bijvoorbeeld de bescherming van karakteristieke panden, gebieden, monumentale bomen, molenbiotopen, landschapselementen, etc..

De Wet ruimtelijke ordening (Wro) gaat uit van een scheiding tussen normstelling en beleid. De inventarisatie en waardering van cultuurhistorische waarden vindt daarom niet plaats in het uitvoeringsinstrument bestemmingsplan, maar conform de Wro, in een beleidsdocument: de structuurvisie.

Om de erfgoedzorg te kunnen koppelen aan het ruimtelijke ordeningssysteem, is het van essentieel belang om het aanwezige erfgoed te inventariseren en waarderen.

2.3 Gebiedsanalyse

Een cultuurhistorische gebiedsanalyse beschrijft de ontstaans- en ontwikkelingsgeschiedenis van een gebied. Stedenbouwkundige en landschappelijke structuren, bebouwing, groen en archeologie zijn daarbij de belangrijkste componenten.

Goed inzicht in de cultuurhistorische kwaliteiten van een gebied geeft de mogelijkheid tot het opstellen van randvoorwaarden voor behoud en inpassing ervan. Een dergelijke analyse kan dan ook dienen als inspiratiebron voor nieuwe ruimtelijke ontwerpplannen.

2.4 Welstandsnota

Bij de omgevingsvergunning is een welstandscommissie overigens niet langer verplicht.

Voordat voor een bouwplan een omgevingsvergunning kan worden verleend, moeten B en W beoordelen of het uiterlijk en de plaatsing van een bouwwerk voldoen aan redelijke eisen van welstand, het zogenoemde welstandstoezicht.

De toetsing van een bouwwerk aan redelijke eisen van welstand, mag alleen op grond van voren af door de gemeenteraad vastgestelde (welstands-)criteria. Deze moeten in de vorm van beleidsregels in de welstandsnota worden opgenomen, een exclusieve bevoegdheid van de gemeenteraad.

Als geen welstandsnota is vastgesteld kan een bouwwerk niet aan redelijke eisen van welstand worden getoetst. Een Welstandsnota per deelgebied, bijvoorbeeld bezien vanuit een cultuurhistorisch perspectief, blijft uiteraard mogelijk.

3 ONDERZOEK

Onder het hoofdstuk onderzoek vallen verschillende sub-disciplines, welke in de bijgevoegde hoofdstukken nader worden toegelicht.

In het algemeen kan gesteld worden dat een grote variëteit aan onderzoeken door GMA-Advies kunnen worden uitgevoerd.

Zo hebben wij eerder onderzoeken uitgevoerd naar het functioneren van gemeentelijke commissies, second opinion onderzoek bij besluitvorming, onderzoek naar interne samenwerking, tevredenheidsenquêtes, etc. etc. Bij een vraagstelling van uw kant bespreken wij graag de mogelijkheden met u.

3.1 Bouwhistorisch onderzoek

Een bouwhistorisch onderzoek brengt de bouwgeschiedenis in beeld en geeft een waardeoordeel over de verschillende historische elementen van een object. Ook gebouwencomplexen of bebouwde gebieden komen voor onderzoek in aanmerking. Door bouwhistorisch onderzoek kunnen restauratievisies worden getoetst aan feitelijke waarnemingen. De rapportage vormt mede de onderbouwing bij de beoordeling van wijzigingsvoorstellen.

Er zijn diverse gradaties van bouwhistorisch onderzoek, waarbij de *bouwhistorische verkenning* in onze praktijk de meest voorkomende is. Deze wijze van waarnemen (visueel) levert tegen beperkte kosten de basisinformatie om vast te stellen of een diepgaand bouwhistorisch onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

De *bouwhistorische opname* geeft inzicht in de bewonersgeschiedenis, bouwgeschiedenis en monumentale waarden van een gebouw. Naast een meer gedetailleerde inspectie van het gebouw vindt er ook beperkt archiefonderzoek naar historische foto's, kaarten, afbeeldingen, bouwtekeningen, e.d. plaats.

Een *bouwhistorische (deel-)ontleding* is de maximale vorm van onderzoek. De eerdere onderzoeksgegevens worden aangevuld met opmetings-, faserings- en reconstructietekeningen en eventueel dendrologisch- en kleuronderzoek.

Uitgangspunt van onze onderzoeksmethodiek vormen de Richtlijnen bouwhistorisch onderzoek zoals die onder andere door Stichting Bouwhistorie Nederland, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de Rijksgebouwendienst zijn vastgesteld.

3.2 Herbesteden

Voor de komende jaren ligt er een groot herbestemmingsvraagstuk. Veel, vooral grote gebouwen, zullen door het verlies van functie leeg komen te staan. Te denken valt aan boerderijcomplexen, kloosters, kerken, industriële complexen, etc.. Veel van deze gebouwen hebben grote cultuurhistorische kwaliteiten: zij tonen ons iets van de ontwikkeling van onze samenleving in vroegere tijden.

Voorafgaand aan planvorming bij herbestemming van een monumentaal gebouw of complex dienen eerst de cultuurhistorische waarden in beeld gebracht te worden en van een waardeoordeel te worden voorzien.

Omdat er op deze wijze een goed inzicht in de aanwezige monumentale waarden is vastgelegd, kan op basis daarvan worden bepaald welke functies/bestemmingen geschikt zijn voor het betrokken object of complex. Indien vervolgens een planvormingsproces wordt ingezet, is het van belang de geconstateerde en erkende waarden lopende het proces te monitoren en in de planvorming mee te ontwikkelen.

Doordat lopende de planontwikkeling de monumentale waarden voortdurend worden meegewogen, wordt kostbare tijd bespaard in de vervolgfases van het ontwerp- en besluitvormingstraject.

3.3 Haalbaarheidsstudie

Bij de meeste herbestemmingsprojecten worden de belangrijkste beslissingen aan het begin van het traject genomen, zonder dat alle belangrijke parameters voor de besluitvorming bekend (kunnen) zijn.

Het is dus van belang om vroegtijdig, een zo juist mogelijke inschatting te maken ten aanzien van de (on)mogelijkheden en kansen van een project, zowel in cultuurhistorische-, technische-, ruimtelijke- als financiële zin.

Ervaring met eerdere projecten is in dit verband een onmiskenbare steun.

3.4 Aankoopkeuring

Monumenten hebben specifieke bouwkundig historische kenmerken, waarvan niet alleen de bouwkundige staat, maar ook de cultuurhistorische waarde een essentiële waarde vertegenwoordigen. Een aankoopkeuring beschouwen wij daarom als meer dan alleen een technische keuring.

De door ons verzorgde opleiding van bouwkundige adviseur bij de vereniging Eigen Huis kon voor deze specifieke gebouwengroep slechts uitsluitend van technische aard zijn.

De aankoopkeuring van GMA-Advies is veel breder: naast een globale technische herstel- en kostenraming, wordt ook inzicht gegeven de richting van restauratieplanvorming, subsidie en financieringsvormen.

4 INVENTARISATIE

Bij het uitvoeren van inventarisaties is het onze ervaring dat vooral door een efficiënte werkwijze werkzaamheden deskundig en kostenefficiënt kunnen worden uitgevoerd.

In nauw overleg met de opdrachtgever wordt bezien welke werkzaamheden uitbesteed kunnen worden en welke in eigen beheer uitgevoerd kunnen worden.

In het algemeen gesteld kunnen eenmalig voorkomende werkzaamheden beter worden uitbesteed.

4.1 Erfgoed inventarisatie

Object inventarisatie

De Quicksan vormt de basis voor een inventarisatie ten behoeve van het opstellen/uitbreiden/aanpassen van een objectgerichte monumentenlijst. Tijdens het veldwerk wordt deskundig en kritisch gekeken naar gebouwen en structuren, waarbij de veldinformatie zoveel mogelijk systematisch wordt verwerkt. Het levert een voldoende basis voor een eerste beoordeling van objecten en gebieden.

Gebiedsinventarisatie

Hoewel het beschermd stads- en dorpsgezicht een begrip uit de Monumentenwet is, is door de recente wijziging van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) een nieuwe situatie ontstaan, waarbij de structuurvisie een belangrijk beoordelingscriterium vormt. (zie: Structuurvisie)

Categoriale inventarisatie

Hieronder vallen inventarisaties van bepaalde categorieën gebouwen, bijvoorbeeld: kloosters, kerken, scholen, boerderijen industriecomplexen; ook een bepaalde perioden, bijvoorbeeld naoorlogs erfgoed, of monumentaal groen vallen binnen deze categorie.

Cultuurhistorische waardenkaart

Resultaten van een cultuurhistorische analyse kunnen worden weergegeven in een cultuurhistorische waardenkaart, welke aan een bestemmingsplan/structuurvisie worden toegevoegd. Hiermee ontstaat een direct inzichtelijk beeld van de cultuurhistorische kwaliteiten in een gebied.

4.2 Quicksan

Een quickscan is een veldinventarisatiemethode voor objecten en gebieden, waarbij grote aantallen objecten 'in het veld' worden gewaardeerd en beoordeeld.

Per object wordt een opname gedaan met adresgegevens, foto's en een beperkte waardenstelling, welke rekenkundig een eerste cultuurhistorische waarde toekent aan een object of een gebied.

Doel van deze methodiek is om in een tweede fase die objecten te selecteren die een grote waarschijnlijkheidskans hebben zwaarwegende cultuurhistorische waarden te bezitten.

4.3 Bouwtechnische inventarisatie

Bij het opstellen van een gemeentelijke monumentenlijst, met bijbehorende subsidieverordening, kan het zinvol zijn om de globale omvang van de verwachte restauratiekosten te kennen, waarmee de omvang van het gewenste subsidiebudget beargumenteerd kan worden bepaald. Voor eigenaren van (potentiële) monumenten kan de beschikbaarheid van subsidie een belangrijke afweging vormen om al dan niet bezwaar te maken tegen plaatsing op de monumentenlijst.

4.4 Redengevende beschrijving

Een redengevende beschrijving vormt de juridische basis, welke ten grondslag ligt aan de monumentenstatus. Een redengevende beschrijving geeft aan waarom een bepaald object/gebied voor bescherming in aanmerking komt. GMA Advies werkt met gestandaardiseerde selectiecriteria, welke de procedure zoveel mogelijk objectiveren. In de bijbehorende motivering wordt aangegeven waarom een object voor plaatsing in aanmerking komt.

Plaatsing procedure

Wij kunnen desgewenst het hele traject voor een gemeentelijke procedure begeleiden, inclusief bezwaarschriftenprocedures.

4.5 Actualisatie monumentenlijst

Het is van belang dat de differentiatie op een monumentenlijst ook een werkelijke dwarsdoorsnede van het cultuurhistorisch erfgoed vormt.

Monumentenlijsten zijn geen statisch gegeven, maar een in de tijd gezien dynamisch instrument. Bij veel 'oude' gemeentelijke monumentenlijsten zijn er soms te sterke persoonlijke voorkeuren t.a.v. erfgoed geweest, in het bijzonder op het gebied van de architectonische kwaliteiten. Soms is er sprake van 'blinde vlekken' in de waarneming geweest, terwijl ook de tijd nieuwe inzichten heeft gegeven. Te denken valt hierbij bijvoorbeeld aan de naoorlogse periode of objecten waarvan evident is, dat ze tot het cultuurhistorisch erfgoed (gaan) behoren.

Voldoende redenen om eenzijdig samengestelde Monumentenlijsten vanuit het verleden kritisch en onafhankelijk te bezien. Zo kunnen objecten van de lijst afgevoerd worden, indien geconstateerd wordt dat zij niet langer meer over de eertijds vastgestelde monumentale waarden beschikken, danwel naar de huidige inzichten daaraan niet meer voldoen.

Een dergelijke actualisatie levert niet alleen een compactere maar ook een hoger gewaardeerde gemeentelijke monumentenlijst op. Nieuwe inzichten kunnen tenslotte tot nieuwe besluitvorming leiden. Het publiek draagvlak zal er alleen maar groter van worden.

Wij adviseren daarom om gemeentelijke monumentenlijsten periodiek te laten herijken naar de inzichten van dit moment.

5 ADVIES

Zonder een persoonlijke motivatie zouden wij geen goede dienstverlening kunnen verrichten.

Onze basale interesse en het plezier in de cultuurhistorie in het algemeen, vormt de drijvende kracht bij al onze werkzaamheden.

Bij onze advisering aan overheden, stichtingen, verenigingen en particulieren op het gebied van de bescherming van het cultuurhistorisch erfgoed vormt dit onze belangrijkste motivatie en vormt daarmee de kern van ons bedrijf.

5.1 Ondersteuning gemeentelijke dienst

Het beoordelen en begeleiden van onderhouds- en restauratieplannen en de behandeling van subsidieaanvragen vormen vaak piekbelastingen in een gemeentelijke organisatie. Ook ambtelijke begeleiding tijdens de uitvoering van een restauratie, waaronder bouwtoezicht en directievoering bij een restauratieproces, vormen soms niet te vermijden piekbelastingen.

Het niet invullen van een vacature erfgoedambtenaar, terwijl wettelijke verplichtingen aan gemeentezijde wel blijven doorlopen, vormt helaas op dit moment een (te) vaak voorkomend probleem.

Bij (tijdelijke) onderbezetting van een gemeentelijke afdeling erfgoedzorg, kan externe ondersteuning een goede optie zijn.

Bij inhuur van specialistische kennis worden concrete diensten geleverd voor een vast honorarium, zonder verdere arbeidsrechtelijke verplichtingen.

5.2 Erfgoedcommissie

Vanuit de overtuiging dat een goede advisering in het voortraject van een restauratie zichtbaar wordt in het eindproduct, achten wij het van belang dat een monumentencommissie (of erfgoedcommissie) door een grote mate van deskundigheid wordt gekenmerkt.

Desgewenst kunnen wij, eventueel op ad-hoc basis, inhoudelijke adviezen en overige commissiewerkzaamheden vakkundig uitvoeren.

5.3 RoodGroen Advies

RoodGroen Advies is ontstaan door een intensieve samenwerking tussen GMA-Advies, gespecialiseerd in bouwkundig erfgoed en adviesbureau GMC, gespecialiseerd in groen erfgoed.

Het zwaartepunt in de samenwerking ligt bij historische buitenplaatsen, landgoederen en kastelen.

Door een bundeling van kennis van de beide bureaus, is er een meerwaarde ontstaan voor onze opdrachtgevers: veel gespecialiseerde kennis op een breed terrein binnen een relatief kleine organisatie.

5.4 Tuinhistorisch onderzoek

Bij veel buitenplaatsen, landgoederen en kastelen is het samenspel tussen binnen en buiten van essentieel monumentaal belang. Een gedegen onderzoek naar de historie van het gebouwde in combinatie met de ontworpen buitenruimte kan in een vroeg stadium duidelijkheid bieden over toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden.

Bij RoodGroen Advies leveren wij hiervoor op maat gesneden diensten. Voor nadere informatie hieromtrent verwijzen wij u graag naar: [RoodGroen Advies](#)

5.5 Second Opinion

In Nederland zijn veel mensen betrokken bij de zorg voor het cultuurhistorisch erfgoed. Soms is de betrokkenheid dermate groot, dat er een blinde vlek in de waarneming kan ontstaan.

Ook kunnen verschillende belanghebbenden onderscheidende belangen hebben met grote financiële consequenties. Dit kunnen geschillen opleveren die jarenlange procedures tot gevolg hebben waarbij er uiteindelijk alleen maar verliezers zijn. Om deze redenen is het in sommige gevallen juist dat een second opinion onderzoek wordt uitgevoerd door een onafhankelijke derde.

Onze ervaring is dat dit vaak een nieuwe zienswijze oplevert voor alle partijen, waarbij meestal een praktische oplossing kan worden geboden voor een ontstaan geschil.

6 RESTAURATIE EN ONDERHOUD

Bouwkundige werkzaamheden en restauratie werkzaamheden worden door ons architectenbureau uitgevoerd.

Wij zijn gespecialiseerd op het gebied van restauratie- en renovatie techniek.

Desgewenst kunnen wij complete restauratieplannen voorbereiden en begeleiden: van concept-idee tot en met de oplevering. Sleutelbegrippen binnen ons bureau zijn:

- persoonlijke aandacht voor de opdrachtgever
- bijzondere aandacht voor het historische detail

Voor een breed scala aan opdrachtgevers hebben wij restauratie opdrachten mogen uitvoeren en daardoor een ruime ervaring op restauratiegebied opgebouwd. De omvang van een project is hierbij van ondergeschikt belang: zowel grote als kleine restauratieprojecten krijgen onze volle aandacht. Voor meer informatie verwijzen wij u graag door naar onze website: [Architectenbureau Ir. A. de Gooijer BNA](#).

N.B. Ons werk is gewaardeerd met de Europa Nostra prijs: een Europese waardering op het gebied van restauratie.

6.1 Onderhoudsplanning

Een planmatig overzicht van werkzaamheden met bijbehorende kostenraming, biedt overzicht over de huidige staat van onderhoud, en de noodzaak van het voeren van onderhoud. Een logische samenhang in de uitvoering staat hierbij voorop.

Een dergelijk schema kan gebruikt worden voor bijvoorbeeld een subsidieaanvraag in het kader van de Brim. (zie hoofdstuk: Subsidie)

6.2 Bouwbegeleiding

Een restauratie is een bijzondere vorm van bouwen: veel van de besluitvorming ten aanzien van vormgeving, kwaliteit, met op waarde geschatte inpassing van historische vondsten, kan soms pas tijdens de uitvoering van een project worden besloten.

Een deskundig oog ter plaatse, gekoppeld aan een deskundig advies, zijn daarbij van doorslaggevend belang ten aanzien van de eindkwaliteit van een restauratie.

Ook het traject van bouw en restauratie aanvragen, subsidie aanvragen, onderhandelingen met aannemers, vormt een continu traject van advisering. De investering in een dergelijke begeleiding levert vaak grote kwalitatieve en financiële voordelen voor de opdrachtgever.

7 SUBSIDIE

Van belang om te weten is, dat sommige subsidies, praktisch gesproken, zeer tijdelijk toegankelijk blijken te zijn. Het is daarom van belang hierop anticiperen door tijdig de voorbereidingen voor een dergelijke subsidieaanvraag in gang te zetten.

Ook uw eigen gemeente en soms lokale stichtingen/fondsen kunnen mogelijk financieel bijdragen in een voorgenomen restauratieproject.

7.1 Sim

De Sim-subsidie is bedoeld voor meerjarig onderhoud en incidenteel herstel van rijksmonumenten die geen woonhuis zijn, zoals molens, kerken en vestingwerken.

Doel van de SIM is om beschermde monumenten die in redelijke tot goede technische staat verkeren, in die staat te houden. Belangrijk middel om dat te bereiken is het zesjarige instandhoudingsplan, op grond waarvan aan eigenaren SIM-subsidie kan worden verstrekt voor het laten uitvoeren van noodzakelijke instandhoudingswerkzaamheden.

In de bij de SIM behorende 'Leidraad subsidiabele instandhoudingskosten' worden nadere regels op grond van dat besluit gegeven betreffende de subsidiabele kosten, de subsidieplafonds, het maximum bedrag aan subsidiabele kosten en de gefaseerde inwerkingtreding. In de Leidraad wordt bovendien uiteengezet welke kosten subsidiabel zijn.

7.2 Herbestemming subsidie

De *Subsidieregeling stimulering herbestemming monumenten* bevordert een duurzaam gebruik van monumenten. De rijksoverheid kan bijdragen in de kosten:

- om de haalbaarheid van een herbestemming te onderzoeken.
- om het monument in de tussentijd wind- en waterdicht te houden.

Update: Deze regeling is deels overtekend. Voor het onderdeel 'haalbaarheidsonderzoek' zijn inmiddels meer aanvragen dan er budget beschikbaar is. De aanvragen worden op volgorde van binnenkomst afgehandeld. Voor het onderdeel 'wind- en waterdicht' is deze grens nog niet bereikt. Verdere informatie over het indienen van aanvragen is te vinden op: cultureelergoed.nl, de gezamenlijke website van Restauratiefonds en Rijksdienst.

7.3 Bepaling subsidiabele kosten

Voor diverse overheden voeren wij werkzaamheden uit ter bepaling van de subsidiabele kosten binnen een begroting.

De subsidie aanvragers hebben vaak al een lange weg met betreffende ambtenaar afgelegd, en zullen hem/haar tijdens de uitvoering ook nog regelmatig tegenkomen. Het is dan verstandig financiële belangen buiten deze relatie te houden en zich te concentreren op de kwaliteit van het gerestaureerde eindproduct: het monument. Door het objectiveren door derden van deze kritische werkzaamheden kunnen betrokken ambtenaren zich volledig concentreren op een goed werkbare relatie met de subsidie aanvragers.

7.4 Prins Bernhard Cultuurfonds

Het Prins Bernhard Cultuurfonds ondersteunt projecten op het gebied van cultuur en natuurbehoud in Nederland. Stichtingen en verenigingen en – in bijzondere gevallen – personen kunnen een verzoek indienen voor financiële ondersteuning.

Het Cultuurfonds onderscheidt een aantal werkerreinen, waaronder monumentenzorg. Voor de activiteiten van het Cultuurfonds is per jaar tussen de 20 en 25 miljoen euro beschikbaar, afhankelijk van de inkomsten.

Nadere informatie Prins Bernhard Cultuurfonds: cultuurfonds.nl

8 REFERENTIE

GMA Advies – Epse

<u>Overheid</u>	<u>Werkzaamheden</u>
Baarn	bouwhistorisch onderzoek, begraafplaats met gebouwen
Bunnik	formuleren nieuw monumentenbeleid, opstellen monumentennota
Bergh	formulering gemeentelijk monumentenbeleid (verordening, subsidiebeleid, monumentencommissie) opstellen redengevende beschrijvingen
Boxtel	second opinion onderzoek en proces analyse opstelling monumentenlijst
Driebergen	voorlichting en plaatsing procedure gemeente monumenten (in samenwerking met WMMN)
Doesburg	opstellen BRIM rapporten 9 rijksmonumenten
Dordrecht	opstellen redengevende beschrijvingen
Druten	opstellen redengevende beschrijvingen
Edam-Volendam	monumentennota, monumentenbeschrijvingen
Graft-de Rijp	opstellen monumentenlijst, redengevende beschrijvingen, gebieden
Grave	formulering gemeentelijk monumentenbeleid (verordening, subsidiebeleid, monumentencommissie); inventarisatie en redengevende beschrijving gemeentelijke monumentenlijst, incl. bouwtechnische inventarisatie
Halderbergen	inventarisatie en redengevende beschrijving gemeentelijke monumentenlijst, incl. bouwtechnische opname, bouwhistorische waardenstelling
Heeze-Leende	inventarisatie en beschrijving gemeentelijke monumentenlijst, incl. bouwtechnische opname
Hellendoorn	opstellen monumentenlijst met redengevende beschrijvingen, incl. bezwaarschriften procedure, commissie lid monumentenraad
Hellevoetsluis	inventarisatie gemeentelijke monumentenlijst incl. plaatsing procedure en bouwtechnische opname, monumentencommissie begeleiding extern; bouwtechnische inventarisatie monumentale onderdelen Havenbeheersplan; extern adviseur monumentencommissie
Heusden	inventarisatie en redengevende beschrijving gemeentelijke monumentenlijst; opstellen redengevende beschrijving beschermd dorpsgezicht Bouwhistorisch onderzoek met waardenstelling voorstel gemeentemonument
Kapelle	inventarisatie en redengevende beschrijving gemeentelijke monumentenlijst, incl. bouwtechnische opname
Lansingerland	(vm. Gemeenten Bergschenhoek, Bleiswijk, Berkel en Rodenrijs) Inventarisatie gemeentelijke monumentenlijst, incl. procedure. Gebiedsbeschrijving Opstellen historische straatnamenlijst
Leersum	redengevende beschrijving gemeentelijke monumentenlijst, procedure hoorzittingen en bezwaarprocedure
Leidschendam	opstellen redengevende beschrijvingen
Leusden	planbeoordeling en bepaling subsidiabele kosten rijksmonumenten; gemeentelijke advisering bij grootschalige restauratie projecten
Loenen a/d Vecht	Opstellen BRIM rapporten 9 rijksmonumenten
Maarssen	commissie lid monumentencommissie, begeleiding opstellen monumentenlijst, bepaling subsidiabele kosten, opstellen financiële eindverantwoording
Naarden	opstellen monumentenlijst met redengevende beschrijvingen
Nederweert	opstellen redengevende beschrijvingen en bouwtechnische kwaliteit inspecties
Nijmegen	bouwtechnische inventarisatie rijksmonumenten
Oss	bouwhistorische verkenning kerkcomplex
Overbetuwe	opstellen monumenten- en archeologie beleidsplan met uitvoeringsprogramma, evaluatie gemeentelijk monumentenbeleid
Pijnakker-Nootdorp	inventarisatie en beschrijving gemeentelijke monumentenlijst, incl. bouwtechnische opname opstelling beleidsnota monumenten begeleiding monumentencommissie extern advisering opstellen monumentenlijst, opstellen redengevende beschrijvingen
Rijswijk	opstellen Welstandsnota cursus monumentenzorg op de werkvloer; opstellen monumentenbeleidsplan en uitvoeringsprogramma;

Rotterdam	opstellen redengevende beschrijvingen, gebied beschrijvingen
Sliedrecht	bouwtechnische opname gemeentelijk monument t.b.v. bezwaar procedure plaatsingsbesluit
Veghel	bouwtechnische gevelopname historische bebouwing
Weert	inventarisatie en redengevende beschrijving gemeentelijke monumentenlijst; bouwtechnische, cultuurhistorische waardenstelling CHV-industrieterrein, opstellen monumentbeschrijvingen
Weesp	herbestemmen Heilig Hartplein inventarisatie
Wervershoof	opstellen monumentenlijst incl. beschrijvingen
Woensdrecht	bouwhistorische onderzoek met waardenstelling, v.m. schoolgebouw
Woudenberg	opstellen lijst waardevolle objecten, bescherming via bestemmingsplan
Wijdemerem	inventarisatie en redengevende beschrijving gemeentelijke monumentenlijst incl. bouwtechnische opname; behoefteeraming Rijksmonumenten
	inventarisatie en beschrijving gemeentelijke monumentenlijst, incl. bouwtechnische inventarisatie behoefteeraming rijksmonumenten
	opstellen monumentenlijst met redengevende beschrijvingen

Provincie

Noord Brabant	pianobegeleiding, bepaling subsidiabele kosten, beleidsadvisering

Particulier

Hilversum	Kleurhistorisch onderzoek
Utrecht	Haalbaarheidsonderzoek herbestemming binnenstad
Schiedam	Haalbaarheidsonderzoek herbestemming fabriekscomplex
Loosdrecht	Advies uitvoering restauratieproject
Diversen	Restauratieplannen en Brim aanvragen

Onderwijs

Saxion Hogeschool	Ontwikkelen en uitvoeren van de modulen: <i>Bouwhistorisch onderzoek</i> <i>Beleid Advies en Communicatie t.b.v. overheden</i>
In voor bereiding	Architectuurgeschiedenis

NB1:

Bovenstaande opsomming is een representatieve selectie uit het totaal van uitgevoerde werken. Op uw verzoek sturen wij u graag een uitgebreid overzicht.

NB2:

T.a.v. onze restauratiewerkzaamheden tbv instellingen en particulieren verwijzen wij u graag naar onze website www.degooijerarch.nl.